

Текст неофіційного перекладу рішення

Обставини справи

Ця справа стосувалася покладення обов'язку на асоціацію-заявницю зі сплати стверджувано надмірної суми судових витрат однієї з атомних електростанцій у межах поновлення провадження в цивільній справі.

Асоціація-заявник у цій справі є неприбутковою юридичною особою, діяльність якої спрямована на вирішення екологічних проблем у Болгарії. У лютому 2015 року асоціація-заявник звернулася із заявою про залучення її до справи як третьої особи з перегляду рішення міністерства щодо єдиної державної атомної електростанції. Ця заява була визнана неприйнятною.

Після висновку колегії суддів Верховного Адміністративного суду про законність цього рішення касаційна скарга асоціації-заявника була також визнана неприйнятною. Перше рішення суду було по суті залишено без змін.

У 2016 році асоціація-заявник звернулася до суду із заявою про поновлення провадження. Ця заява була відхилена, і колегія суддів Верховного адміністративного суду дійшла висновку, що ця справа була остаточно розглянута. Верховний адміністративний суд зобов'язав асоціацію-заявника сплатити судові витрати на користь атомної електростанції в розмірі 6000 євро.

У грудні 2016 року після прийняття рішень про примусове виконання виконавцями було стягнуто 17 євро. Після наступної спроби виконавців домогтися виконання цього рішення суду було зауважено, що асоціація-заявник більше не знаходилася за відомою раніше адресою. Виконавче провадження наразі триває.

Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, асоціація-заявник скаржилася, що сума судових витрат, які вона має сплатити, була надмірною.

Оцінка Суду

Насамперед ЄСПЛ підкреслив, що всупереч аргументу Уряду правосуб'єктність асоціації-заявника не оскаржувалася на жодному з етапів судового розгляду на національному рівні і що вона продовжує існувати як юридична особа. Тому її заява була визнана прийнятною.

Асоціація-заявник стверджувала, що сума коштів, які вона має сплатити, була загалом надмірною і що не було урівноважено інтереси суспільства та основоположні права особи, особливо беручи до уваги роль неурядових організацій як «сторожового пса». Асоціація-заявник стверджувала, що оцінка національного суду була суб'єктивною, а відповідне законодавство не передбачало критерію «надмірних» судових витрат і ще не було гнучким щодо мінімальної суми судових витрат. Асоціація-заявник також зауважила, що не було зрозуміло, яким чином ці судові витрати були визначені / порашовані.

ЄСПЛ нагадав, що згідно з його усталеною практикою судові витрати є «внесками», які контролюються державою. Проте в цій справі кошти, які мала сплатити асоціація-

заявник не були «внесками», оскільки вони були присуджені на користь сторони, що виграла спір у суді. Тому присудження суми коштів з асоціації-заявника мало розглядатися як «втручання» в її право власності, виходячи з його законності, суспільного інтересу й балансу між загальними інтересами та правами асоціації-заявника.

ЄСПЛ взяв до уваги правову основу такого втручання, проте відзначив аргумент асоціації-заявника щодо гнучкості, який розуміє під собою й питання пропорційності.

ЄСПЛ нагадав, що судові витрати є міцно усталеною та необхідною частиною правової системи. Тому присудження в цій справі відшкодування судових витрат переслідувало легітимну мету.

ЄСПЛ підкреслив, що загальне правило в Болгарії полягає в тому, що «хто програв, той і платить». Далі ця сума була оцінена судами, які також взяли до уваги складність та зацікавленість у цій справі. Суди можуть зменшити розмір судових витрат, проте не нижче встановленого законом мінімуму.

ЄСПЛ встановив, що Верховний Адміністративний суд достатньою мірою не уточнив, яким чином він оцінював ці витрати. Зокрема, ЄСПЛ зазначив, що присуджена сума судових витрат у 24 рази перевищувала встановлений законодавством мінімум. Це мало місце, незважаючи на той факт, що питання були в основному процесуальними, не особливо складними й уже частково вирішеними. На думку Суду, Верховний Адміністративний суд не звернув достатньої уваги на конкретні обставини справи та не урівноважив вимог загального інтересу та права асоціації-заявника, поклавши на неї надмірний індивідуальний тягар.

Тобто, у цій справі було порушено майнові права асоціації-заявника.

Висновок

Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 15 грудня 2020 року й набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.